

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації аспіранта кафедри акушерства та гінекології Буковинського державного медичного університету

Токара Петра Юрійовича

на тему «Клініко-патогенетичні основи прогнозування передчасних пологів у жінок», що подається для здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина

Витяг

із протоколу спільного засідання наукової комісії та кафедр акушерства та гінекології, акушерства, гінекології та перинатології Буковинського державного медичного університету від 18.11.2024 року.

Присутні:

Проректор закладу вищої освіти з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, д-р мед. наук, професор Годованець О.І. (голова засідання); завідувач кафедри, д-р мед. наук, професор Кравченко О.В.; завідувач кафедри, д-р мед. наук, професор Бербець А.М.; д-р мед. наук, професор Каліновська І.В.; канд. мед. наук, доцент Ясніковська С.М.; канд. мед. наук, доцент Юр'єва Л.М.; канд. мед. наук, доцент Ніцович І.Р.; канд. мед. наук, доцент Семеняк А.В.; канд. мед. наук, доцент Бідучак А.С.; канд. мед. наук Приймак С.Г.; канд. мед. наук Печеряга С.В.; канд. мед. наук Дяк К.В.; канд. мед. наук Герасим Л.М.; канд. мед. наук, доцент Сем'янів І.О.; д-р філософії Репчук Ю.В. (секретар засідання), аспіранти: Козар О.М.; Пастернак Б.О.; Псарюк Ю.Ю.; Кравчук І.І.; Проняєв В.В.; Гуйванюк Р.А.

У засіданні прийняли участь 21 особа, із них 4 доктори медичних наук, 10 кандидатів медичних наук та 1 доктор філософії.

Порядок денний:

Публічна презентація наукових результатів дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 222 «Медицина» аспіранта кафедри акушерства та гінекології Буковинського державного медичного університету Токара Петра Юрійовича на тему: «Клініко-патогенетичні основи прогнозування передчасних пологів у жінок». Тема дисертації затверджена на Вченій раді Буковинського державного медичного університету 27.10.2022 року (протокол № 5).

Науковий керівник: д-р мед. наук, професор, професор закладу вищої освіти кафедри акушерства та гінекології Буковинського державного медичного університету Каліновська Ірина Валентинівна.

Рецензенти: д-р мед. наук, професор Бербець Андрій Миколайович, завідувач кафедри акушерства та гінекології; канд. мед. наук, доцент Ясніковська Світлана Михайлівна, доцент закладу вищої освіти кафедри акушерства, гінекології та перинатології Буковинського державного медичного університету.

Слухали: доповідь аспіранта Токара Петра Юрійовича, який виклав основні положення дисертації.

Запитання задавали: проректор закладу вищої освіти з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, д-р мед. наук, професор Годованець О.І.; завідувач кафедри, д-р мед. наук, професор Бербець А.М.; канд. мед. наук, доцент Ясніковська С.М.; канд. мед. наук, доцент Юр'єва Л.М.; канд. мед. наук, доцент Ніцович І.Р.; канд. мед. наук, доцент Семеняк А.В.; канд. мед. наук, доцент Бідучак А.С.; канд. мед. наук Приймак С.Г.; канд. мед. наук Пегеряга С.В.; канд. мед. наук Дяк К.В.; канд. мед. наук Герасим Л.М.

В обговоренні роботи взяли участь: проректор закладу вищої освіти з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, д-р мед. наук, професор Годованець О.І.; завідувач кафедри, д-р мед. наук, професор Кравченко О.В.; завідувач кафедри, д-р мед. наук, професор Бербець А.М.; канд. мед. наук, доцент Ясніковська С.М.

Актуальність теми дисертації

Актуальність проблеми прогнозування передчасних пологів серед вагітних жінок є надзвичайно високою, оскільки передчасні пологи залишаються однією з головних причин дитячої захворюваності та смертності в усьому світі. Такі пологи часто супроводжуються серйозними медичними ускладненнями для новонароджених, включаючи незрілість дихальної системи, порушення роботи центральної нервової системи, зниження імунітету та підвищений ризик інфекцій. Це має значні соціальні й економічні наслідки, адже лікування та реабілітація дітей, народжених передчасно, потребує серйозних ресурсів.

Клініко-патогенетичні основи прогнозування передчасних пологів у жінок полягають у виявленні чинників ризику у вагітних пацієнток, зокрема, на етапі планування вагітності (на підставі ретельного збору анамнезу, клінічного та лабораторного обстеження), що дозволяє виділити жінок групи ризику щодо можливих ускладнень, проводити активний динамічний моніторинг стану матері та плода під час вагітності, вчасно вживати заходів щодо запобігання передчасним пологам та покращувати перинатальні результати.

Зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота Токара Петра Юрійовича є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри акушерства та гінекології Буковинського державного

медичного університету «Збереження та відновлення репродуктивного здоров'я жінок та дівчат при акушерській і гінекологічній патології». Державний реєстраційний номер: 0121U110020. Термін виконання: 01.2021-12.2025 рр. Дисертант є виконавцем фрагменту наукової роботи.

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів

Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, що виконана на базі кафедри акушерства та гінекології Буковинського державного медичного університету. Разом з керівником дисертанта було визначено тему роботи, аспірант здійснив інформаційно-патентне дослідження, опрацював дані літератури, проаналізував актуальність роботи. Дисертант самостійно виконав підбір пацієток до клінічних груп. Провів набір біологічних матеріалів, необхідних для виконання поставлених завдань. Здійснив клінічні та спеціальні інструментальні дослідження, статистичну обробку, аналіз та узагальнення отриманих результатів, лікування в стаціонарному відділенні. Дисертант написав усі розділи дисертації, сформулював висновки і практичні рекомендації.

У наукових працях, опублікованих із співавторами, аспірантом самостійно зібрано та оброблено матеріал, здійснено огляд літератури за темою дисертації, узагальнено та сформульовано висновки.

Дисертант забезпечив впровадження результатів наукового дослідження у лікувальний процес закладів охорони здоров'я Чернівецької області, висвітлив основні результати досліджень на конференціях спеціалістів відповідного профілю.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Сформульовані в дисертації наукові положення та висновки є обґрунтованими, вагомими, оскільки базуються на достатній кількості об'єктів та матеріалів досліджень. Реалізація мети дисертаційної роботи здійснювалась за рахунок вивчення генетичних досліджень та визначення взаємозв'язків поліморфізму гену PGR з ультразвуковими, морфологічними, імуногістохімічними та гормональними показниками. Досліджені та проаналізовані морфологічні зміни плаценти, ультразвукові показники, гормональний статус вагітних, взаємозв'язки поліморфізму гену PGR та їх співвідношення під час диференційованого лікування вагітних із загрозою передчасних пологів. Розроблено логістичну регресію для прогнозування ймовірності передчасних пологів.

Використані у дисертаційній роботі анамнестичні, загальноклінічні, спеціалізовані обстеження акушерсько-гінекологічного профілю, ультразвукові, лабораторні, генетичні, гістологічні та імуногістохімічні методи дослідження

плаценти, а також статистичні методи обробки отриманих даних належать до сучасних та інформативних методик.

Статистична обробка результатів дисертаційного дослідження виконана з використанням варіаційно-статистичного методу аналізу. Зазначені статистичні методи обґрунтували достовірність отриманих показників, їх обговорення, висновки дозволяють стверджувати про достатній рівень наукової вагомості, практичної значимості сформульованих дисертантом наукових положень.

Комісією з перевірки первинної документації у складі: д-р мед. наук, проф. Ілашук Т.О.; д-р мед. наук, проф. Сидорчука Р.І.; д-р мед. наук, доцента Проняєва Д.В.; канд. мед. наук, доцента Сем'яніва І.О. проведено перевірку первинної документації дисертації Токара П.Ю. (протокол № 6 від 13.11.2024 р.), за результатами якої дійшли висновку, що одержані результати дослідження є достовірними та повністю відповідають сутності виконаної дисертаційної роботи.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження

Вперше встановлено взаємозв'язок показників гормонального стану фетоплацентарного комплексу з морфологічними особливостями плаценти та поліморфізмом гену PGR при клінічних ознаках передчасних пологів.

Вперше визначено комплексні критерії доклінічної діагностики передчасних пологів.

На основі проведених генетичних досліджень та визначення взаємозв'язків поліморфізму гену PGR з ультразвуковими, морфологічними, імуногістохімічними та гормональними показниками вперше розроблено прогностичну модель появи клінічних ознак передчасних пологів.

Практичне значення одержаних результатів дослідження

Сформульовані основні наукові положення у дисертаційному дослідженні Токаря Петра Юрійовича є практично цінними. На підставі отриманих результатів роботи, доповнено наукові знання стосовно передчасних пологів. Розроблено прогностичну модель щодо даного ускладнення вагітності, що дозволить практичному лікарю визначити групу ризику серед вагітних жінок.

На підставі отриманих результатів роботи, визначено нові наукові знання стосовно розвитку передчасних пологів. Визначено прогностично несприятливі критерії розвитку передчасних пологів. Представлено алгоритм діагностики та лікування передчасних пологів.

Розроблено прогностичну модель щодо даного ускладнення вагітності, що дозволить практичному лікарю визначити групу ризику серед вагітних жінок. В роботі подано практичні рекомендації. Розроблена система діагностики та диференційований підхід до терапії вагітних групи ризику

передчасних пологів в залежності від результатів ехографічного, доплерометричного та лабораторного обстеження.

Впровадження результатів дослідження

Результати наукового дослідження впроваджені в освітній процес Буковинського державного медичного університету: кафедри акушерства та гінекології; кафедри акушерства, гінекології та перинатології; кафедри гістології, цитології та ембріології; кафедри патологічної анатомії; кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я. Результати наукового дослідження впроваджені в лікувальний процес закладів охорони здоров'я Чернівецької області: ОКНП “Чернівецький обласний діагностично-реабілітаційний центр”, КНП “Чернівецький обласний перинатальний центр”, КНП “Центральна міська клінічна лікарня”, КНП “Вижницька міська лікарня”, КНП “Глибоцька багатoproфільна лікарня”, КНП “Герцаївська міська лікарня”, КНП “Заставнівська багатoproфільна лікарня”, КНП “Кіцманська багатoproфільна лікарня інтенсивного лікування”, КНП “Новоселицька лікарня”, КНП “Кельменецька багатoproфільна лікарня”, КНП “Путильська багатoproфільна лікарня”, КНП “Сокирянська лікарня”, КНП “Сторожинецька багатoproфільна лікарня інтенсивного лікування”, КНП “Хотинська багатoproфільна лікарня”.

Апробація результатів дисертації

Основні положення та результати дисертаційної роботи оприлюднено на: підсумковій 104-й науково-практичній конференції з міжнародною участю професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (м. Чернівці, 06, 08, 13 лютого 2023 року), Міжнародній науково-практичній конференції “Наука, освіта та технології: актуальні проблеми теорії та практики” (м. Дрогобич, 19 травня 2023 року), V Internationalen wissenschaftlich-praktischen konferenz “Grundlagen der modernen wissenschaftlichen forschung” (Zürich, 27 Oktober 2023), Міжнародній науково-практичній конференції “Сучасні виклики та актуальні проблеми науки, освіти і суспільства” (м. Полтава, 23 грудня 2023 року), підсумковій 105-ій науково-практичній конференції з міжнародною участю професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (м. Чернівці, 5, 7, 12 лютого 2024 року), VI International scientific and practical conference “Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences” (Cambridge, 29 March 2024), VII Conférence scientifique et pratique internationale “Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique” (Paris, 20 Septembre 2024), Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю “Досягнення та перспективи розвитку медицини та фармації. Погляд молодих вчених” (м. Чернівці, 6-7 листопада 2024 року).

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях

За матеріалами дисертації опубліковано 16 наукових праць, серед них 7 статей в наукових фахових виданнях, 1 стаття в журналі, який входить до наукометричної бази Scopus, 8 тез доповідей у матеріалах з'їздів, конгресів та конференцій в Україні та за кордоном.

Результати дисертаційної роботи повністю висвітлені в опублікованих працях, які за змістом відповідають їй і в сукупності дозволяють отримати цілісне враження про виконану роботу. Особистий внесок аспіранта в працях, які опубліковані зі співавторами, є визначальним.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Токар ПЮ, Каліновська ІВ. Фактори ризику виникнення передчасних пологів. Клінічна анатомія та оперативна хірургія. 2023;22(2):86-90. doi: 10.24061/1727-0847.22.2.2023.21 *(Аспірант проводив відбір та обстеження хворих, аналіз та статистичну обробку даних, написання та підготовку статті до друку).*
2. Tokar PY. Histochemical and immunohistochemical features of differentiated trophoblast in chorionic villi of the placenta in preterm labor. Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. 2024;14(1):84-90. doi: 10.24061/2413-4260.XIV.1.51.2024.12
3. Токар ПЮ. Сучасні уявлення про етіопатогенез, прогнозування та профілактику передчасних пологів (огляд літератури). Клінічна анатомія та оперативна хірургія. 2024;23(2):97-107. doi: 10.24061/1727-0847.23.2.2024.36
4. Токар ПЮ. Гістометричні параметри строми хоріальних ворсинок плаценти при передчасних пологах. Клінічна та експериментальна патологія. 2024;23(1):42-8. doi: 10.24061/1727-4338.XXIII.1.87.2024.06
5. Токар ПЮ. Поліморфізм гена рецептора прогестерону як чинник виникнення передчасних пологів (огляд літератури). Клінічна та експериментальна патологія. 2023;22(1):76-81. doi: 10.24061/1727-4338.XXII.1.83.2023.12
6. Токар ПЮ. Морфометричні параметри зрілості хоріальних ворсинок плаценти при передчасних пологах. Буковинський медичний вісник. 2024;28(1):80-7. doi: 10.24061/2413-0737.28.1.109.2024.13
7. Токар ПЮ, Каліновська ІВ. Дисбаланс гормонів фетоплацентарного комплексу як фактор розвитку передчасних пологів. Буковинський медичний вісник. 2023;27(3):10-4. doi: 10.24061/2413-0737.27.3.107.2023.2 *(Аспірант проводив відбір та обстеження хворих, аналіз та статистичну обробку даних, написання та підготовку статті до друку).*

8. Tokar PYu. The progins variant of the pgr gene and placental endocrine function at risk of preterm labor: a pilot study. Буковинський медичний вісник. 2024;28(3):69-75. doi: 10.24061/2413-0737.28.3.111.2024.12

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Токар ПЮ. Ретроспективний аналіз перебігу вагітності та пологів у жінок з передчасними пологами. В: Матеріали 105-ї наук.-практ. конф. з міжнар. участю професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету, присвяченої 80-річчю БДМУ; 2024 Лют 05, 07, 12; Чернівці. Чернівці: Медуніверситет; 2024, с. 254-5.).

2. Токар ПЮ. Сучасні аспекти прогнозування та профілактики передчасних пологів у жінок. Огляд літератури. В: Матеріали 104-ї підсумкової наук.-практ. конф. з міжнар. участю професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету; 2023 Лют 06, 08, 13; Чернівці. Чернівці: Медуніверситет; 2023, с. 241.

3. Tokar P. Chorionic villi of the placenta: morphometric maturity parameters in preterm births. In: Proceedings of the VII International Scientific and Practical Conference Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique; 2024 Sep 20; Paris, France. Paris: Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»; 2024, p. 278-80. doi: 10.36074/logos-20.09.2024.054

4. Токар П. Гістометричні характеристики структури хоріальних ворсинок плаценти при передчасних пологах. In: Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences; 2024 Mar 29; Cambridge, UK. Cambridge:Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»; 2024, p. 514-6. doi: 10.36074/logos-29.03.2024.109

5. Токар ПЮ. Ретроспективний аналіз перебігу вагітності та пологів у жінок з передчасними пологами. In: Proceedings of the V International Scientific and Practical Conference Grundlagen der modernen wissenschaftlichen forschung; 2023 Oct 27; Zurich, Switzerland. Zurich:Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»; 2023, p. 247-8. doi: 10.36074/logos-29.03.2024.109

6. Токар ПЮ. Передчасні пологи: прогнозування, профілактика. Сучасний погляд на проблему. В: Матеріали наук.-практ. конф. Сучасні виклики та актуальні проблеми науки, освіти і суспільства; 2023 Гру 23; Полтава. Полтава: Центр фінансово-економічних наукових досліджень; 2023, с. 36-7.

7. Токар ПЮ, Каліновська ІВ. Прогнозування та профілактика передчасних пологів: нові перспективи досліджень. В: Матеріали наук.-практ. конф. Наука, освіта та технології: актуальні проблеми теорії та практики; 2023 Тра 19; Дрогобич. Дрогобич: Центр фінансово-економічних наукових досліджень;

2023, Ч. 1; с. 62-3. *(Здобувач проводив відбір та обстеження хворих, аналіз та статистичну обробку даних, написання тез)*

8. Токар ПЮ, Каліновська ІВ. Тактика ведення вагітних групи ризику з передчасними пологами. В: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю Досягнення та перспективи розвитку медицини та фармації. Погляд молодих вчених; 2024 Лис 06-07; Чернівці. Чернівці: БДМУ; 2024, с. 33. *(Здобувач проводив відбір та обстеження хворих, аналіз та статистичну обробку даних, написання тез)*

Відомості щодо проведення біоетичної експертизи

На етапі планування дисертаційного дослідження Комісією з питань біомедичної етики Буковинського державного медичного університету проведено біоетичну експертизу щодо дотримання морально-правових правил проведення медичних наукових досліджень за участі людини, схвалено формуляр інформованої згоди (протокол № 1 від 15.09.2022 р.). При виконанні роботи автор керувався принципами біомедичної етики щодо проведення наукових медичних досліджень за участі людини з дотриманням основних положень ОСР (1996 р.), Конвенції Ради Європи про права людини та біомедицину (від 04.04.1997 р.), Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації про етичні принципи проведення наукових медичних досліджень за участі людини (1964-2013 рр.), наказу МОЗ України № 690 від 23.09.2009 р., про що свідчить висновок Комісії з питань біомедичної етики Буковинського державного медичного університету, зроблений на підставі аналізу рукопису дисертації та заповнених інформованих згод пацієнтів (протокол №2 від 19.09.2024 р.).

Відомості щодо відсутності/наявності порушень академічної доброчесності

Комісією Буковинського державного медичного університету (голова комісії, д-р мед. наук, професор Булик Р.Є.) проведено первинну експертизу на наявність плагіату та порушень академічної доброчесності в дисертаційній роботі Токара П.Ю. на тему «Клініко-патогенетичні основи прогнозування передчасних пологів у жінок». Перевірка засвідчила унікальність (оригінальність) текстових даних у поданій роботі (98,29%), що дозволяє стверджувати про відсутність порушень академічної доброчесності в дисертаційній роботі в контексті літературних посилань щодо інших публікацій та інтернет-ресурсів (довідка № 20-24/к).

Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Токара Петра Юрійовича на тему «Клініко-патогенетичні основи прогнозування передчасних пологів у жінок» є завершеною, особисто виконаною кваліфікаційною науковою працею, в якій

містяться нові науково обґрунтовані результати проведених аспірантом досліджень, що розв'язують конкретне науково-практичне завдання в медицині, а саме оптимізація методів діагностики, профілактики та прогнозування передчасних пологів у жінок на основі вивчення гормонів фетоплацентарного комплексу, ультразвукових змін, поліморфізму генів і імуногістохімічних змін в плаценті.

Висновок

Дисертаційна робота Токара Петра Юрійовича повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами) та Наказу МОН України від 12.01.2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і може бути рекомендована до офіційного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Голосували «За» - 21 з 21 присутніх.

Голова засідання:

**проректор закладу вищої освіти з
науково-педагогічної роботи та
міжнародних зв'язків
Буковинського державного
медичного університету
доктор медичних наук, професор**

Оксана ГОДОВАНЕЦЬ

